មេរៀន
ស្តីពី
ព្រះរាជគោរម្យនាមរបស់ព្រះមហាក្សត្រ

បទបញ្ញាញ្ញ
ស្តីពី

- ព្រះនាម
- ព្រះគោរម្យនាម
- ព្រះមរណនាមនិង
- ព្រះរាជបរមងារបស់ព្រះមហាក្សត្រ

ផ្អែកតាមប្រពៃណីទំនាមទំលាប់និងព្រះរាជពង្សាវតារខ្មែរ ព្រះមហាក្សត្រដែលបានគ្រងរាជសម្បត្តិ តែងមានព្រះនាម៣(បី)ជាផ្លូវការៈ

១- ព្រះនាមពីកំណើត

២- ព្រះគោរម្យនាមក្នុងអំឡុងគ្រងរាជ្យ

៣- ព្រះមរណនាមឬព្រះគោរម្យនាមក្រោយពេលចូលទីវង្គត

ឧទាហរណ៍ទី១: ព្រះមហាក្សត្រ **នរោត្តម សុរាម្រឹត**

១- ព្រះនាមពីកំណើត: **នរោត្តម សុរាម្រឹត**

២- ព្រះគោរម្យនាមក្នុងពេលគ្រងរាជ្យ:

យើង

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សុរាម្រឹត

វិសុទ្ធមហាខត្តិយវង្ស វិសិដ្ឋហរិវង្ស គុណាតិរេក

ធម្មចរិយោត្តម បរមនាថ បរមបពិត្រ

ព្រះចៅព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា ជាម្ចាស់ជីវិតលើត្បូង

៣- ព្រះមរណនាមក្រោយពេលចូលទីវង្គត: **ព្រះមហាកញ្ញូនភោដ្ឋ**(កោដ្ឋមាសដ៏ធំ ដ៏ឧត្តម)

ឧទាហរណ៍ទី២: ព្រះមហាក្សត្រ **នរោត្តម សីហនុ**

១- ព្រះនាមពីកំណើត: **នរោត្តម សីហនុ**

២- ព្រះគោរម្យនាមក្នុងពេលគ្រងរាជ្យ:

យើង

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ

រាជហរិវង្ស ឧភតោសុជាត វិសុទ្ធពង្ស អគ្គមហាបុរសរតន៍

និករោត្តម ធម្មិក មហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ

ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

៣- ព្រះមរណនាមក្រោយពេលចូលទីវង្គត: **ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ**(កោដ្ឋមាសដ៏ធំ ដ៏ឧត្តម)

ស្វែងយល់ពីពាក្យពេជន៍ក្នុងព្រះគោរម្យនាម៖

- **ពាក្យវ្រ័ន** (ជាខែលសម្រាប់ការពារ) ពាក្យនេះ ត្រូវបានព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ព្រះរាជាអនុញ្ញាតឱ្យលុបចេញហើយ។
- **រាជហរិវង្ស** (រាជ+ហរិវង្ស) ស្តេចឬព្រះមហាក្សត្រ+ព្រះអាទិត្យឬព្រះនារាយណ៍ឬព្រះឥន្ទ្រ+ពង្ស=ពូជ

- **ឧភតោសុជាត** (ឧបតោ=ទាំងសងខាង+សុ+ជាត=ជាតកំណើតដ៏ល្អប្រពៃណី អ្នកកើតមកពីមាតាបីតាទាំងសងខាងមានពូជពង្សស្មើគ្នា(ក្សត្រដូចគ្នា)។ តាមវចនានុក្រមរបស់សម្ដេចសង្ឃ ជួន ណាត ពាក្យ **ឧបតោសុជាត** គ្មានស្រះ «ិ» លើ «**ត**» ទេ។
- **វិសុទ្ធពង្ស** (វិសុទ្ធ=ស្អាតវិសេសឬបរិសុទ្ធឥតមានហ្មង+វង្សឬពូជ=សន្តាន វិសុទ្ធពង្ស=ជាពូជពង្សឬត្រកូលដ៏វិសេសបរិសុទ្ធ។វិសុទ្ធពង្សឬវិសុទ្ធសន្តាននៅក្នុងវចនានុក្រមសម្ដេចសង្ឃ ជួន ណាត សរសេរគ្មានស្រះ «ិ» នៅលើពាក្យ «**សុទ្ធ**» ទេ។ សូមមើលលំនាំពាក្យ ប្រសិទ្ធភាព សមិទ្ធផល វិសុទ្ធកម្ម (ធ្វើឱ្យសុទ្ធ)...។ល។
- **អគ្គមហាបុរសរតន៍** (អគ្គ+មហា+រតន៍=កែវឬថ្មដ៏មានតំលៃ) បានសេចក្ដីថា កំពូលបុរសឧត្តម មានបញ្ញាបាជី ចែងចាំងដូចត្បូងពេជ្រពណ្ណរាយ។
- **និករោត្តម** (និករ=មនុស្សឬសត្វលោក)+ឧត្តម=ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់
- **ធម្មិក** (អ្នកមានធម៌ឬមនុស្សប្រកបដោយធម៌)
- **មហារាជាធិរាជ** (មហា+រាជ+អធីរាជ)
- **បរមនាថ** (បរម=ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ក្រៃលែង+នាថ=ជាទីពឹង ជាពំនឹង ពឹងផ្អែក
- **បរមបពិត្រ** (បរម បពិត្រ=អ្នកដែលមានសម្បត្តិជាគ្រឿងនាំឱ្យមានចិត្តរីករាយឬឆ្អែតឆ្អន់ដោយទ្រព្យសម្បត្តិ
- ពាក្យ សូមសម្ដេចជា **អម្ចាស់**= ភាសានិយាយនិងពាក្យបុរាណដែលផ្សំឡើងរវាងពាក្យ **អង្គ+ម្ចាស់**=អម្ចាស់ យោងតាមសារាចររបស់ព្រះរាជខុទ្ទកាល័យព្រះមហាក្សត្រដែលចុះហត្ថលេខាដោយ ឯកឧត្តម **ទៀង មាលី** ជានាយកព្រះរាជខុទ្ទកាល័យ ក្នុងការឆ្លើយឆ្លងជាសារលិខិត បានណែនាំឱ្យសរសេរដូចខាងក្រោម:

សូមចាប់ផ្ដើមលិខិតដូចនេះ៖

  - **ព្រះករុណាជាម្ចាស់ជីវិតលើត្បូងឬ**
  - **ព្រះករុណាថ្លៃវិសេសឬ**
  - **ព្រះករុណា**

ឧទាហរណ៍ទី៣: ព្រះមហាក្សត្រ **នរោត្តម សីហមុនី**

១- ព្រះនាមពីកំណើត: **នរោត្តម សីហនុ**

២- ព្រះគោរម្យនាមក្នុងពេលគ្រងរាជ្យ:

ព្រះគោរម្យនាម

បន្ទាប់ពីព្រះបិតាទ្រង់សម្ដេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** ទ្រង់ដាក់រាជ្យសម្បត្តិ ព្រះអង្គត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ជ្រើសតាំងជាឯកច្ឆ័ន្ទ ជាព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបន្តរាជ្យពីព្រះបិតា។

ព្រះរាជពិធីរាជាភិសេកព្រះអង្គជាផ្លូវការ ត្រូវបានប្រារព្ធឡើងនៅក្នុងព្រះបរមរាជវាំងក្រុងភ្នំពេញ នាថ្ងៃទី២៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤។

ព្រះបរមនាមក្នុងរាជ្យរបស់ព្រះករុណាព្រះបាទសម្ដេចព្រះបរមនាថ **នរោត្តម សីហមុនី** គឺ៖

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្ដេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី

សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ

ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា

ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

ព្រះរាជគោរម្យងារប្រែសេចក្ដីថា៖

"អ្នកបម្រើមាតុភូមិ សាសនា ប្រជាជាតិ និងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ដោយស្វាមីភក្តិនិងភក្ដីភាព។ មហាក្សត្រ ដែលព្រះពុទ្ធនិងព្រះឥន្ទ្រលោកឧបត្ថម្ភ។ អ្នករួបរួមខេមរជនទាំងអស់។ អ្នកការពារឯករាជ្យ បូរណភាពទឹកដី និងសន្តិភាពរបស់កម្ពុជា ព្រមទាំងសុភមង្គល សេរីភាព និងវិបុលភាពរបស់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ។"

ព្រះនាមរបស់ព្រះអង្គ គឺបានមកពីការផ្សំគ្នារវាង ព្រះនាមរបស់ព្រះមាតាបិតាព្រះអង្គគឺ **សីហ** (សីហនុ) និង **មុនី**(មុនីនាថ)។

«**ព្រះស្រីលោកធម្មិករាជ**»

- ស្រង់ចេញពីសារព័ត៌មានFresh News ចេញផ្សាយថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ មានចំណងជើងថា ទស្សនារូបភាពនៃព្រះរាជពិធីដង្ហែព្រះរាជបរមងារ «**ព្រះស្រីលោកធម្មិករាជ**» ថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ អង្គការអន្តរជាតិផ្នែកព្រះពុទ្ធសាសនា តំណាងដោយសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ៣អង្គ មកពីប្រទេស៖

១- ម៉ុងហ្គោលី

២- សិង្ហបុរី

៣- ជប៉ុន

ព្រះរាជបរមងារ«**ព្រះស្រីលោកធម្មិករាជ**»មានន័យសម្រាយថា **ព្រះរាជាមានគុណធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជាគំរូក្នុងការប្រតិបត្តិនិងផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធលើសកលលោក**។ ព្រះរាជបរមងារ ត្រូវបានសម្រេចថ្វាយព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ក្នុងមហាសន្និបាតព្រះពុទ្ធសាសនាពិភពលោកលើកទី៦ នៅប្រទេសជប៉ុន កាលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤។ (អាចជាឯកសាររដ្ឋបាល ប្រភេទជា សញ្ញាបត្រ)

នៅព្រឹកថ្ងៃទី០៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥នេះ បាននាំយកព្រះរាជបរមងារ «ព្រះស្រីលោកធម្មិករាជ» ថ្វាយព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី។ ព្រះពិធីប្រគល់ព្រះរាជបរមងារ ដល់ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ក៏មានការអញ្ជើញចូលរួមពីសម្តេច ហេង សំរិន ប្រធានរដ្ឋសភានិងភរិយា សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងសម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ប្រធានកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ព្រមទាំងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់រដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាលជាច្រើនរូបទៀត។

ព្រះរាជពិធីដង្ហែព្រះរាជបរមងារ ត្រូវបានធ្វើឡើងយ៉ាងមហោឡារិកនិងមហាស្ចារ្យ ដោយមានការនិមន្តនិងអញ្ជើញចូលរួមពីសម្តេចគណៈសង្ឃ ព្រះមេគណ ព្រះសង្ឃ ប្រធានមន្ទីរធម្មការ និងសាសនា គ្រប់ខេត្ត-រាជធានី និងក្រសួងស្ថាប័នចំនួន៥៧ ព្រមទាំងយាយជី តាជី និងប្រជាពុទ្ធបរិស័ទយ៉ាងច្រើនកុះករ។ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការដង្ហែ ក៏មានការរាប់បាត្រប្រគេនចង្ហាន់ព្រះសង្ឃប្រមាណ ១ម៉ឺនអង្គផងដែរ។

ព្រះរាជពិធីដង្ហែព្រះរាជបរមអដ្ឋិធាតុ នៅព្រឹកថ្ងៃទី០៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥នេះ បានចាប់ផ្ដើមពីម៉ោង៧ព្រឹករហូតដល់ម៉ោង១១៖០០នាទី។ អំឡុងពេលដង្ហែ ចរាចរណ៍លើកំណាត់ផ្លូវមួយចំនួនជុំវិញព្រះបរមរាជវាំង និងកន្លែងប្រារព្ធព្រះរាជពិធីត្រូវបានបិទទាំងស្រុង។ កំណាត់ផ្លូវដែលបិទចរាចរណ៍នោះ មានដូចជា វិថីព្រះស៊ីសុវត្ថិ ផ្លូវលេខ១៧៨ ផ្លូវលេខ១៩ មហាវិថីព្រះសុរាម្រិត មហាវិថីព្រះនរោត្តម ចាប់ពីរង្វង់មូលវិមានឯករាជ្យ រហូតដល់ផ្លូវ២៩៤ វិថីសុធារស និង រង្វង់មូលសម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជួនណាត ។

ដោយឡែកចាប់ពីម៉ោង១៨និង០០នាទី រហូតដល់ម៉ោង២០និង០០នាទី បិទចរាចរណ៍គ្រប់យានយន្ត និងកាណូតទេសចរណ៍គ្រប់ប្រភេទដែលធ្វើចរាចរតាមដងទន្លេចតុមុខ ដើម្បីអុជកាំជ្រួចនៅមុខបរមរាជវាំង ហើយផុតរយៈពេលកំណត់នេះ នឹងអនុញ្ញាតឱ្យចរាចរជាប្រក្រតីឡើងវិញ។

World Buddhist Supreme Conference
His Majesty Norodom Sihamoni
King of the Kingdom of Cambodia
Honorary Title
"PREAH SRI LOKA DHAMMIKA RAJA"

សូមអរគុណ